

De beleving is niet meetbaar

FOTO: STUDIO ANDRÉ RUIJGROK

De AOC Raad voerde voor de derde keer de zorgmonitor vmbo groen uit. Zorgcoördinatoren en directeuren vmbo groen vulden vragenlijsten in over het beleid met betrekking tot zorgleerlingen. Een kwalitatieve monitor dit keer. De resultaten zijn redelijk positief, alhoewel de lijst met knelpunten nog aardig groot is. Maar zijn dit soort bevindingen eigenlijk wel in hokjes in te vullen?

De AOC Raad is verantwoordelijk voor de uitvoering van de zorgmonitor vmbo groen. Al twee keer eerder werd de monitor uitgevoerd. Deze keer is gekozen voor vraagstelling aan zowel zorgcoördinatoren als vestigingsdirecteuren. Werden er eerst alleen kwantitatieve gegevens gemeten, nu was er vooral behoefte aan meer zicht op kwalitatieve gegevens. De regionale verwijzingscommissies (rvc's) werken dit jaar voor het eerst met beschikkingen in plaats van adviezen, de samenwerkingsverbanden hebben overal vorm gekregen en er was behoefte aan inzicht in de noodzakelijke randvoorwaarden. De enquête werd naar 115 vmbo groenlocaties verstuurd. De respons was 73 procent.

Vraagtekens

De resultaten zien er positief uit. De verwachte verschillen tussen zorgcoördinatoren en vestigingsdirecteuren blijken reuze mee te vallen. "We dachten dat zorgcoördinatoren zich vaak geïsoleerd voelen", licht Wilma

◀ **Positieve resultaten bij de zorgmonitor vmbo groen; maar er zijn wel degelijk knelpunten. De meeste scholen kunnen niet uit de voeten met de sociaal-emotionele problematiek van leerlingen**

Bredewold, verantwoordelijk voor de monitor bij AOC Raad, toe. "Maar uit de monitor blijkt dat ze zich in het algemeen juist goed gesteund weten. De kloof tussen management en uitvoering werd niet bevestigd." Ook rond het regionaal zorgbudget, de regionale verwijzingscommissies en de samenwerkingsverbanden zijn de reacties van de ondervraagden niet negatief. Bredewold: "Rond het regionaal zorgbudget houd ik echter mijn vraagtekens. Zo'n enquête blijft wat dat betreft toch op de vlakke. De volgende actie is: praten. Wat doe je ermee, wat levert het concreet op."

Intensiteit

Frank Dona, lid van het zorgteam en leerlingbegeleider van de Groenschool in Eindhoven is het daarmee hartgrondig eens. Hij was als panellid aanwezig bij de presentatie van de monitor. Hij constateerde bij zichzelf en bij anderen in de zaal verwondering en zelfs verbijstering over het positieve beeld dat de monitor geeft. "Dat is geen kritiek hoor," haast hij zich te zeggen, "het is goed dat er een zorgmonitor is, maar als je de mensen om je heen hoort, gaat het helemaal niet zo goed." De meeste ondervraagden hebben de vragenlijst 'wijselijk' ingevuld, is zijn verklaring. "Ik vul zoveel vragenlijsten in en het invullen geeft eigenlijk

nooit een goed beeld van de werkelijkheid. Je bent dagelijks bezig met problemen die niet in een vragenlijst in te vullen zijn. Ik kan wel meten dat ik vaak weken van meer dan 50 uur maak, maar de intensiteit, de beleving is niet meetbaar. Ik hoop dus ook dat er verder echt iets mee gebeurt."

Oppositieel gedrag

Toch blijkt ook uit de monitor dat er wel degelijk knelpunten zijn. Het gebrek aan maatwerk mogelijkheden in het vmbo is zo'n knelpunt. Binnen het huidige systeem zijn zorgleerlin-

"Het is goed dat er een zorgmonitor is, maar als je de mensen om je heen hoort, gaat het helemaal niet zo goed."

gen moeilijk op te vangen. De zorgpopulatie wordt steeds problematischer: met name de sociaal emotionele problematiek is groot. De opvang van deze leerlingen is dan ook geen taak van het vmbo, zegt 70 procent van de ondervraagden. Deze leerlingen voldoen aan de criteria voor het lwoo, maar de meeste scho- →

De groene zorgmonitor

De belangrijkste resultaten van de groene zorgmonitor, uitgevoerd door de AOC Raad:

- ✎ Ervaring met beschikkingen en aannamebeleid positief
- ✎ Beperkingen vmbo: huidige zorgpopulatie steeds problematischer. 70 procent zegt dat dit geen taak is van het vmbo
- ✎ Landelijke ondersteuning: voorlichting en communicatie goed
- ✎ Zorgcoördinatoren: onvoldoende ondersteuning bij eigen werk
- ✎ Randvoorwaarden: voldoende zicht op beschikbare zorggeld, maar locatie beschikt over onvoldoende middelen
- ✎ Schoolbeleid: Positief beeld, beperkt verschil in beleving coördinatoren en directies
- ✎ Regionaal zorgbudget: 70 procent doet een beroep op het rzb bij niet-geïndiceerde leerlingen (hier is het beeld positiever dan in de ocw-monitor)
- ✎ Rvc-beleid: aantal afwijzingen beperkt, 4 procent. Landelijk ligt dit percentage op 8 procent.
- ✎ Samenwerkingsverbanden: Samenwerking en communicatie goed. Afstemming tussen organisaties is goed, behalve met het mbo.

len blijken er niet mee uit de voeten te kunnen. Voor de 'adhd-er met oppositioneel gedrag', zoals het in de monitor geformuleerd staat, zijn te weinig mogelijkheden voor begeleiding. Dat geldt ook voor autistische leerlingen, leerlingen met het syndroom van Down en zmk-leerlingen. Wilma Bredewold: "Op sommige plekken zie je dat het wel lukt. Maar daar is bijvoorbeeld ambulante begeleiding en zijn de groepen niet zo groot. Deze problematiek moet in een samenwerkingsverband goed geregeld worden. Scholen zullen het zelf moeten aangeven als ze bepaalde leerlingen echt niet aan kunnen. Dan moet er binnen het samenwerkingsverband naar oplossingen gezocht worden. Wanneer er bijvoorbeeld opvang op een zmk-school gewenst is, en die niet aanwezig blijkt, dreigen deze leerlingen echter tussen wal en schip te vallen." Het gebrek aan maatwerk mogelijkheden zal op landelijk niveau verbeterd moeten worden. De scholen moeten meer vrijheid krijgen in het afwijken van programma's en examens. Het klimaat bij de overheid neigt naar meer vrijheid, constateert Bredewold en scholen zou-

den daar meer gebruik van kunnen maken door gewoon met veranderingen te beginnen."

Totaalbeeld

Wil Noorman is directeur van de vmbo groenschool in Emmen. Hij constateert ook dat het belangrijk is dat je als school grenzen trekt ten aanzien van bepaalde leerlingen en geen te grote illusies wekt. "De druk op het zorgteam is enorm groot. Op een gegeven moment keert de wal het schip." Ook Noorman was verrast door het positieve beeld van de monitor. Het lijkt alsof het allemaal al aardig goed gaat, concludeert hij uit de gegevens, "maar je blik is tot je eigen school en samenwerkingsverband beperkt. Ik wil niet cynisch zijn, maar als je naar het totaalbeeld kijkt dan moet er bij alle geleidingen nog heel veel gebeuren."

Leerlingvolgsysteem

De doorlopende leerlijnen lijken, volgens de monitor, ook nog een groot

punt van zorg te zijn. Opvallend is dat juist op aoc's de communicatie met mbo's slecht genoemd wordt. Op de presentatie werd die uitspraak wel wat genuanceerd, meldt Bredewold. Dat wil zeggen dat de aanwezigen aangaven dat er wel aandacht is voor de aansluiting van vmbo naar mbo, maar niet specifiek voor zorgleerlingen. "Terwijl dat juist zo belangrijk is. Als je dezelfde begeleiding zou kunnen geven in het mbo als in het vmbo, kan dat tot veel minder uitval leiden." Ook de aansluiting primair onderwijs naar voortgezet onderwijs blijft volgens de monitor problematisch. Scholen voor voortgezet onderwijs beginnen vaak weer opnieuw, omdat de informatie vanuit het primair onderwijs onvolledig blijkt. Een landelijke standaard voor een leerlingvolgsysteem zou volgens Bredewold al een hele verbetering zijn. "Als AOC Raad zitten we in een project wat betreft de kwaliteit van de leerlingenzorg, samen met andere onderwijsorganisaties. We hopen dit soort activiteiten samen op te kunnen gaan zetten."

Samenhangend beleid

Als vestigingsdirecteur Noorman naar de situatie in de monitor en naar de situatie in zijn eigen school en samenwerkingsverband kijkt, dan ziet hij het geheel vooral als een startpunt. Er moet namelijk nog heel veel gebeuren. "Als je een samenhangend beleid wilt voor zorgleerlingen heb je een goede didactische aanpak nodig, moet het gebouw veilig en gezond zijn, er moet een deskundig team zijn en ga zo maar door. Deze totale visie kon ik in de monitor niet kwijt en het geheel leverde dan ook niet zoveel voor me op. Ik zou graag nog eens de mogelijkheid hebben daar over door te praten."

Voor de AOC Raad levert de monitor de thema's op voor landelijke activiteiten en het overleg met de overheid. Wilma Bredewold: "Het afstemmen in de samenwerkingsverbanden, de roep om scholing, het bevorderen van de communicatie tussen de verschillende schoolsoorten, het geven van voorlichting: het is een bevestiging en een stimulans van zaken waar je al mee bezig bent." ☞

Marijke van Kerkhoven